

JULES VERNE

MATKA MAAN KESKIPIISTEESEEN

KUVITTANUT SAMI SARAMÄKI • SUOMENTANUT VILLE KEYNÄS

JULES VERNE

MATKA MAAN KESKIPISTEESEEN

KUVITTANUT SAMI SARAMÄKI
SUOMENTANUT VILLE KEYNÄS

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ • HELSINKI

Ranskankielinen alkuteos
VOYAGE AU CENTRE DE LA TERRE
ilmestynyt 1864 (kustantaja J. Hetzel, Pariisi)

Suomenkielinen laitos © Ville Keynäs ja WSOY 2024

Aiemmat suomennokset

B. Lagus (*Matkustus maan keskipisteeseen*, Edlund 1879),
Arvo Airio (*Matkustus maan keskipisteeseen*, Kirja 1917),
Matti Karjalainen (lyhennetty, *Matkustus maan keskipisteeseen*, Valistus 1966 ja
Pentti Kähkönen (*Matka maan keskipisteeseen*; WSOY 1974)

Kuvitus © Sami Saramäki 2024

Jälkisanat © Harriet Lonka ja Jyrki Tossavainen 2024

Werner Söderström Osakeyhtiö

Suomentaja kiittää Tapio Koivukaria (Islanti),
Harriet Lonkaa ja Jyrki Tossavaista (geologia ja mineralogia),
Arto Kivimäkeä (latina), Irina Björkmania (laukkaaminen)
ja Anu Partasta (ihan kaikki).

ISBN 978-951-0-50652-3

Painettu EU:ssa

I

Sunnuntaina, toukokuun 24. päivänä vuonna 1863 enoni, professori Lidenbrock, palasi kiireen vilkkaa pieneen taloonsa, joka sijaitsee osoitteessa Königstrasse 19, eräällä Hampurin vanhan kaupungin vanhimmista kaduista.

Emännöitsijä Marthe pelkäsi olevansa myöhässä, sillä päivällinen oli vasta alkutekijöissään.

»Hyvä on», ajattelin, »eno on yksi maailman kärsimättömmistä miehistä, ja jos hän on yhtään nälkäinen, hän myös tekee sen tiettäväksi.»

»Onko herra Lidenbrock nyt jo täällä?» Marthe hämmästeli kurkistaessaan ruokasalin ovenraosta.

»Onpa hyvinkin, Marthe. Mutta päivällistä ei tarvitse tarjoilla, kello ei ole vielä kaksi. Mikaelinkirkon kello löi vasta keskipäivää.»

»Miksi hän tulee jo nyt?

»Hän varmasti kertoo sen meille.»

»Siinä hän nyt on! Axel, minä poistun, koeta sinä rauhoitella häntä.»

Emännöitsijä livahti takaisin kulinaariseen laboratorioonsa.

Jäin yksin. Mutta professoreista kiivasluonteisimman rauhoittelu ei sopinut minun epäröivälle luonteelleni. Niinpä minäkin valmistauduin livahtamaan vaivihkaa yläkertaan omaan kamariini, kun ulko-ovi kirskahti saranoiltaan, raskaat kengät kopisivat puurappusissa ja talon isäntä kiiruhti ruokasalin poikki suoraan työkammioonsa.

Sitä ennen hän ehti sinkauttaa nurkkaan kävelykeppinsä, jonka nuppi olisi käynyt pähkinänsärkijästä, nakata pöydälle leveälierisen hattunsa sekä lausua sisarenpojalleen seuraavat raikuvat sanat:

»Axel, tule!»

En ehtinyt edes hievahtaa, kun professori jo huusi kärsimättömällä äänellä:

»Mitä?! Mikset jo ole täällä?»

Syöksyin kiireesti tuiman isäntäni työhuoneeseen.

Täytyy sanoa, ettei Otto Lidenbrock ole paha ihminen, mutta jos asiat eivät kauheasti tästä muutu, tulee hän aina olemaan mitä omalaatuisin tapaus.

Hän oli Johannæumin yliopiston professori ja onnistui joka kerta mineralogiasta luennoidessaan kehittämään vähintään yhden raivokohtauksen. Ei niin, että hän olisi välittänyt opiskelijoidensa innokkuudesta, tarkkaavaisuudesta tai myöhemmästä menestyksestä; ne eivät kiinnostaneet häntä tipan vertaa. Hän opetti »subjektiivisesti», käyttääksemme tuota saksalaisen filosofian ilmausta: itselleen, ei muille. Hän oli egoistinen tiedemies, tiedon kaivo, jonka vintturi kitisi jos siitä halusi ammentaa jotain. Toisin sanoen kitupiikki.

Saksasta löytyy muutamia sen lajin professoreja.

Yksityiselämänsä ulkopuolella, siis puhuessaan julkisesti, enoni ei valitettavasti ollut erityisen selkeäsanainen, mikä on luennoitsijalla harmittava puute. Esitelmöidessään Johannæumissa professori saattoi usein yhtäkkiä jäädä kamppailemaan jonkin uppiniskaisen sanan kanssa, joka ei halunnut kirvota hänen huuliltaan. Sellaisilla sanoilla oli taipumus panna vastaan, paisua ja päätyä ihmisten ilmoille hyvinkin epätieteellisessä asussa, kirosanana. Mikä sitten johti raivokohtaukseen.

Mineralogiassa on useita kreikan- ja latinankielestä johdettuja termejä, vaikeasti lausuttavia kömpelöitä nimityksiä, jotka eivät sovi runoilijan suuhun. En silti halua sanoa pahaa sanaa tuosta tieteenalasta. Pois se

minusta. Mutta kun ollaan tekemisissä romboedristen kristallisaatioiden, retinasfalttihartsin, galeniittien, fangasiittien, lyijyn molybdaattien, mangaanin tungstaattien tai zirkonin titaniaattien kanssa, saattaa kerkeinkin kieli mennä solmuun.

Kaupungilla tämä enoni anteeksiannettava luonteenheikkous tunnettiin hyvin ja sitä myös käytettiin hyväksi, riskialttiisiin hetkiin reagoitiin herkästi, jolloin hän raivostui ja hänelle naurettiin, mikä ei ole hyvää käytöstä, edes saksalaisilta. Ja jos Lidenbrockin luennoilla olikin aina runsaasti yleisöä, tulivat monet paikalle vain päästäkseen ilkkumaan professorin mahtaville raivonpurkauksille.

Tästä kaikesta huolimatta haluan tähdentää, että enoni oli oikea tiedemies. Jos hän joskus hajottikin mineraalinäytteensä toimiessaan liian kovakouraisesti, hänessä kuitenkin yhdistyivät geologin nerous ja mineralogin tarkkanäköisyys. Vasaralla, teräspiikillä, magneettineulalla, polttimella ja typpihappopullolla varustettuna hän oli alansa huippuja. Hän pystyi määrittämään minkä tahansa mineraalin sen lohkeaman, ulkomuodon, kovuuden, sulavuuden, äänen, tuoksun sekä maun perusteella ja sijoittamaan sen nykytieteen tuntemien kuudensadan lajin joukkoon.

Lidenbrockin nimi oli arvostettu myöskin kimnaaseissa ja tieteellisissä seuroissa. Humphry Davy, Humboldt tai kapteenit Franklin ja Sabine eivät jättäneet vierailematta hänen luonaan Hampurissa käydessään. Becquerel, Ebelmen, Brewster, Dumas, Milne-Edwards ja Sainte-Claire-Deville kysyivät hänen mielipidettään kiperissä kemian alan ongelmissa. Kyseinen tieteenlaji oli hänelle velkaa eräitä mainittavia keksintöjä, ja vuonna 1853 julkaistiin Leipzigissa professori Otto Lidenbrockin foliokokoinen, kuvaliitteillä varustettu *Tutkielma transkendenttisesta kristallografiasta*, jonka myynti ei tosin kattanut painokuluja.

Tähän voidaan vielä lisätä, että enoni toimi konservaattorina Venäjän suurlähettiläs Struven mineralogisessa museossa, joka oli Euroopan mitta-
puussakin varsin tunnettu kokoelma.

Tällainen oli siis tuo henkilö, joka nyt puhui minulle kovin kärsimättömään sävyyn. Kuvitelkaa pitkänhuiskea, hoikka mies, jolla on rautainen terveys ja joka vaaleine hiuksineen näyttää kymmenen vuotta ikäistään nuoremalta; oikeasti hän oli jo viisikymmenvuotias. Suuret silmät kääntyilivät herkeämättä paksujen silmälasien takana; pitkä ja kapea nenä toi mieleen miekanterän, ilkeät kielet väittivät jopa, että se oli magneettinen ja veti rautajauhoa puoleensa. Mutta se nyt oli silkkaa panettelua: tuo nenä veti puoleensa ainoastaan nuuskaa, tosin sitäkin suurempina annoksina.

Jos vielä lisätään, että hän kulki matemaattisen täsmällisin, vajaan metrin pituisin askelin ja että kävellessä hänen kätensä puristuivat aina nyrkkiin viestien kiihkeästä mielenlaadusta, tiedämme hänestä kylliksi osataksemme karttaa hänen seuraansa.

Hän asui Königstrassella sijaitsevassa pienessä porraspäätyisessä talossa, joka oli puoliksi puuta, puoliksi tiiltä ja sijaitsi yhden sellaisen kiemurtelevan kanavan vieressä, joita risteilee Hampurin vanhassa kaupungissa, joka onneksi säästyí vuoden 1842 suurelta tulipalolta.

Vanha rakennus oli aavistuksen verran vinksallaan, seinä kaartui ulospäin ja katto oli kallellaan kuin lakki Tugendbundin opiskelijan otsalla; sen pystylinjojen suoruuudessa oli toivomisen varaa, mutta silti se pysyi paikallaan, jos ei muuten niin julkisivuun kiinni kasvaneen vanhan jalavan ansiosta, joka keväisin painoi kukkasilmujaan sen ikkunaruutuja vasten.

Saksalaiseksi professoriksi enoni oli verraten varakas. Talo kuului hänelle kaikkineen, niin kiinteistö kuin irtaimistokin. Jälkimmäiseen kuuluivat myös hänen seitsentoistavuotias vierlandelainen kasvattityttärensä Graüben, emännöitsijä Marthe sekä minä. Sisarenpojan ja orvon kaksoisroolissani olin päättänyt hänen tutkimusavustajakseen.

Tunnustan, että tunsin suurta mielenkiintoa geologiaa kohtaan; suonisani kiersi mineralogin verta enkä koskaan tuntenut pitkästyväni rakkaiden kivinäytteideni seurassa.

Kaiken kaikkiaan saattoi tuossa Königstrassen talossa viettää perin onnellista elämää huolimatta sen valtiaan äkkipikaisesta luonteesta. Vaikka eno pystyi toisinaan olemaan hyvinkin töykeä, hän kuitenkin piti minusta. Hän oli ainoastaan kärsimätön; luonnottoman hätäinen luonne.

Istutettuaan huhtikuussa resedan tai päivänsinen pistokkaita salin posliiniruukkuihin hän kävi joka aamu kiskomassa niiden lehtiä saadakseen ne kasvamaan nopeammin.

Niin omapäisen henkilön kanssa ainoa vaihtoehto oli totella. Siksi minä nyt kiiruhdin aikailematta hänen työhuoneeseensa.

II

Tuo työhuone oli todellinen museo. Sieltä löytyivät kaikki kivitieteen näytteet nimilaputettuina, moitteettomassa järjestyksessä ja lajiteltuina kolmeen pääryhmään: helposti syttyviin, metallisiin ja litoidisiin mineraaleihin.

Kuinka tuttuja minulle olivatkaan nuo mineraalitieteen pikku maku-palat! Sen sijaan, että olisin lorvaillut ikäisteni pojankoltiaisten kanssa, keskityin mieluummin pyyhkimään pölyjä noista grafiitti-, antrasiitti-, kivihiili-, ruskohiili- ja turvekimpaleista! Puhumattakaan bitumeista, hartseista tai orgaanisista suoloista, joita oli varjeltava pienimmältäkin pölyhiukkaselta. Ja myös metalleista, raudasta kultaan, jonka suhteellinen arvo kalpeni sen astuttua tieteellisten näytteiden täydellisen tasa-arvoiseen joukkoon. Lisäksi olivat vielä kaikki ne jalokivet, joiden hinnalla olisi voinut rakennuttaa koko Königstrassen talon uudelleen ja lisätä siihen vielä yhden ylimääräisen huoneen minua varten.

Astuessani työhuoneeseen en tällä kertaa ajatellut noita aarteita. Eno täytti kaikki ajatukseni. Hän oli vajonnut Utrechtin sametilla verhoiltuun suureen nojatuoliin ja tutki keskittyneen ihailevasti kädessään olevaa kirjaa.

»Mikä kirja! Mikä kirja!» hän huudahteli.

Muistutettakoon, että professori Lidenbrock oli joutohetkinään myös bibliomaani, mutta kirjoilla oli hänen silmissään arvoa ainoastaan kun niitä oli mahdoton saada tai vähintäänkin mahdoton lukea.

»Kas niin!» hän virkkoi. »Mitä sanot? Löysin tämän mittaamattoman arvokkaan niteen tänä aamuna kolutessani juutalaisen Heveliuksen kauppaa.»

»Suurenmoista!» vastasin sopivan innostuneesti.

En käsittänyt, minkä takia piti nostaa sellainen mekkala jostain vanhasta kellastuneesta isokokoisesta niteestä, jonka kannet ja selkämys olivat kärkeä lehmännahkaa ja jonka sivujen välistä roikkui haalistunut lukunauha.

Professorin ihastunut huudahtelu ei kuitenkaan ottanut laantuakseen.

»Katsohan», hän sanoi ja alkoi itse vastailla omiin kysymyksiinsä, »eikös

olekin upea? Kerrassaan suurenmoinen! Ja millainen sidos! Aukeaako kirja helposti? Aukeaahan se! Ja myös pysyy auki minkä hyvänsä sivun kohdalta! Sulkeutuuko kunnolla? Sulkeutuu, sivut ja kannet muodostavat eheän kokonaisuuden, joka ei harota eikä irvistä mistään kohdasta! Entäpä sitten tämä selkämys, johon ei ole koko sen seitsemänsadan vuoden elinaikana ilmestynyt ensimmäistäkään halkeamaa! Tässäpä nide, josta Bozerian, Closs tai Purgold olisivat olleet ylpeitä!»

Puhuessaan eno aukoi ja sulki kirjavanhusta kerta toisensa perään. Saatoin vain arvuutella mitä sen sisältä löytyisi, vaikkei asia minua kiinnostanutkaan.

»Entä mikä mahtaa olla tuon ihmeellisen opuksen nimi?» ennätin kysymään, jottei innostukseni kuulostaisi teeskennellyltä.

»Tämä teos», enoni vastasi vilkastuen, »on Snorri Sturlusonin, kuulun 1100-luvun islantilaisen kirjoittajan *Heimskringla*. Islantia hallinneiden norjalaisruhtinaiden kronikka!»

»Ihanko totta!» huudahdin mahdollisimman vilpittömästi. »Ja varmaankin sen saksankielinen käännös?»

»Ja pöh!» professori näpäytti terävästi. »Vai vielä käännös? Ja mitä minä käännöksellä tekisin? Ketä nyt jokin käännös kiinnostaa? Tämä on alkuteos, kirjoitettu islanniksi, tuolla suurenmoisella kielellä, joka on samalla kertaa rikas ja yksinkertainen ja mahdollistaa mitä moninaisimpia kieliopillisia kombinaatioita sekä sanojen taivutusmuotoja!»

»Kuten saksan kieli», huomautin tyytyväisenä.

»Kyllä vain», enoni vastasi leukaansa nytkäyttäen, »paitsi että islannin kielestä löytyy kolme sukua, aivan kuten kreikasta, ja erisnimien taivutukset ovat kuten latinassa.»

»Vai niin», sanoin nyt jo vähän kiinnostuneempana, »entä ovatko kirjasimet kauniita?»

»Kirjasimet? Axel parka, mitä tekemistä niillä on tässä? Kirjasimet! Sinä siis kuvittelet, että tämä on painettu teos? Voi sinua tietämätöntä, tämä on kirjoitettu käsin, vieläpä riimukirjoituksella!»

»Riimukirjoituksella?»

»Kyllä vain! Seuraavaksi varmaan pyydät minua selittämään, mitä se on?»

»Pois se minusta», vastasin kuulostaen mieheltä, jonka itsetuntoa on juuri syvästi loukattu.

Mutta eno ei hellittänyt, vaan valisti minua vastoin tahtoonikin asioista, jotka eivät minua kiinnostaneet.

»Riimut», hän jatkoi, »ovat kirjoitusmerkkejä, joita käytettiin ennen muinoin Islannissa. Perimätiedon mukaan ne ovat itsensä Odinin keksimät. Katso ja ihaile, sinä moukka, sillä ne ovat syntyneet jumalan mielikuvituksessa!»

En keksinyt mitä vastata ja olin jo lankeamaisillani polvilleni, mikä voisi olla niin jumalille kuin kuninkaillekin mieluinen vastaus kumpaisiakaan nolaamatta, kun tapahtui jotain mikä muutti keskustelun kulun.

Kirjan sivujen välistä livahti kulunut pergamenttiliuska, joka putosi lattialle.

Eno kiirehti poimimaan lappusen käsittämättömän ketterästi. Se oli säilynyt ties kuinka kauan vanhan kirjan sivujen välissä ja saattoi siis hänen silmissään olla ainoastaan mittaamattoman arvokas.

»Mikä ihme tämä mahtaa sitten olla?» hän huudahti.

Puhuessaan hän levitti varovasti auki viisitoista senttimetriä pitkän ja kymmenen senttiä leveän pergamenttiliuskan, jossa näkyi vaakariveille piirrettyjä kummallisia harakanvarpaita, jaettuina kolmelle palstalle.

Alla on niiden tarkka jäljennös. Haluan tuoda ne tässä julki, sillä juuri ne veivät professori Lidenbrockin ja hänen sisarenpoikansa 1800-luvun eriskummallisimmalle tutkimusmatkalle.

Professori tutkaili merkkejä pitkän tovin, otti sitten silmälasit nenältään ja sanoi:

»Nämä ovat riimuja. Samanlaisia kuin Snorri Sturlusonin kirjassa! Mutta... mitä ne mahtavat merkitä?»

Riimukirjoitus vaikutti minusta oppineiden keksinnöltä, jonka tarkoitus oli saattaa moukat ymmälleen, joten en ollut laisinkaan pahoillani nähdessäni, ettei enoni käsittänyt niistä hönkäsen pöläystä. Tai siltä se minusta ainakin vaikutti kun huomasin, miten hänen sormensa alkoivat vimmatusti täristä.

»Tämä on kuitenkin muinaisislantia», hän mutisi hampaidensa välistä.

Ja professori Lidenbrockin olisi pitänyt ymmärtää sitä, koska hän oli todellinen polyglotti. Ei niin, että hän olisi puhunut sujuvasti kaikkia maapallolta löytyviä kahtatuhatta kieltä ja neljätuhatta murretta, mutta aika paljon hän niistä sentään tiesi.

Niinpä hän oli tämän uuden esteen edessä päästämisillään jo koko kiivautensa valloilleen, ja minä aloin valmistautua melkoiseen myräkkään, kun takanreunuksella oleva pieni kello soi kahdesti.

Samalla hetkellä emännöitsijä Marthe aukaisi työhuoneen oven ja ilmoitti:

»Päivällinen on katettu.»

»Hittoon päivällinen!» eno huudahti. »Ja myös sen tekijä ja syöjät!»

Marthe kiiruhti tiehensä. Minä seurasin perässä, ja tajuaamatta itsekään mitä oli tapahtunut huomasin kohta istuvani omalla paikallani ruokasalissa.

Odotin hetken. Professoria ei kuulunut. Tämä oli muistini mukaan ensimmäinen kerta kun hän jätti päivällisseremonian väliin. Ja millainen päivällinen se oli! Persiljakeittoa, suolaheinällä ja muskotilla maustettua muna-kasta, vasikan ulkofileetä luumukompotin kera, jälkiruoaksi karamellisoituja katkarapuja ja ruokajuomana mainiota moselviiniä.

Siitä kaikesta enoni jäi paitsi yhden vanhan pergamenttilappusen tähden. Uskollisen sisarenpojan ominaisuudessa katsoin velvollisuudekseni syödä hänenkin puolestaan, minkä tein hyvällä omallatunnolla.

»Enpä ole tätäkään ennen nähnyt», Marthe sanoi. »Herra Lidenbrock ei tule syömään!»

»Uskomatonta.»

»Tämä voi tietää jotain vakavaa», vanha palvelija sanoi päättään nyökytellen.

Minusta se ei tiennyt yhtään mitään, paitsi hankaluuksia siinä vaiheessa kun eno huomaisi päivällisensä tulleen jo syödyksi.

Olin juuri päässyt viimeiseen katkarapuun, kun jyrisevä ääni riuhtaisi minut jälkiruoan lumoista. Siirryin yhdellä harppauksella ruokasalista takaisin työhuoneeseen.

III

»Tämä on ilmiselvästi riimukirjoitusta», professori sanoi otsa rypyssä.
»Mutta tähän kätkeytyy jokin salaisuus, jonka minä vielä selvitän, jollei sitten...»

Hän keskeytti lauseensa ja huitaisi kiivaasti kädellään.

»Istu tuohon!» hän sanoi osoittaen pöytää. »Ja kirjoita.»

Olin hetkessä valmis työhön.

»Nyt minä sanelen sinulle ne meidän kirjaimistomme kirjaimet, jotka vastaavat näitä islantilaisia kirjoitusmerkkejä. Katsotaan, mihin se johtaa. Ja Pyhän Mikaelin nimessä, kuuntele tarkasti mitä sanon!»

Sanelu alkoi. Tein työtä käskettyä. Kirjaimet ilmoitettiin yksi toisensa jälkeen, ja niistä muodostui seuraava täysin käsittämätön teksti:

<i>m.rnlls</i>	<i>esreuel</i>	<i>seecJde</i>
<i>sgtssmf</i>	<i>unteief</i>	<i>niedrke</i>
<i>kt,samn</i>	<i>atrateS</i>	<i>Saodrrn</i>
<i>emtnael</i>	<i>nuaect</i>	<i>rrilSa</i>
<i>Atvaar</i>	<i>.nscrc</i>	<i>ieaabs</i>
<i>ccdrmi</i>	<i>eeutul</i>	<i>frantu</i>
<i>dt,iac</i>	<i>oseibo</i>	<i>KediiY</i>

Kun olin kirjannut kaiken, eno nappasi paperin tutkaillakseen sitä pitkään ja perinpohjaisesti.

»Mitä ihmettä tällä halutaan sanoa?» hän toisteli kerta toisensa jälkeen.

En osannut vastata siihen mitään. Ei niin että hän olisi minulta sitä kysynytäkään; hän keskusteli vain itsensä kanssa.

»Tällaista kutsutaan kryptogrammiksi», hän sanoi, »siinä merkitys on kätkeyty sekoitettujen kirjainten alle. Uudelleen järjestettyinä ne muodostavat ymmärrettävän lauseen. Aavistan, että tähän kätkeytyy jonkin suuren salaisuuden paljastus tai selitys.»

Minä puolestani aavistelin, että siihen ei kätkeytynyt yhtikäs mitään, mutta pidin sen omana tietonani.

Sitten professori otti kirjan ja pergamentin ja vertasi niitä toisiinsa.

»Näitä ei ole kirjoitettu samalla käsialalla», hän sanoi, »kryptogrammi on myöhemmältä ajalta kuin kirja, minkä voin myös kiistattomasti todistaa. Ensimmäinen merkki on kaksois-M, jota ei löydy Sturlusonin kirjasta, sillä se lisättiin islannin kielen aakkosiin vasta 1300-luvulla. Kirjan ja pergamentin välissä on siis vähintään kaksisataa vuotta.»

Minun oli tunnustettava, että se kuulosti johdonmukaiselta.

»Olen siis taipuvainen oletamaan», eno jatkoi, »että joku tämän kirjan omistajista on piirtänyt nämä salaperäiset kirjoitusmerkit. Mutta kuka hitossa oli tämä omistaja? Olisiko hän mahtanut kirjoittaa omaa nimeään johonkin?»

Enoni otti silmälasit nenältään, poimi pöydältä ison suurennuslasin ja lehteili hitaasti kirjan ensimmäisiä sivuja. Nimiölehden kääntöpuolelta hän löysi tahran, joka näytti ensi silmäyksellä musteläiskältä. Mutta kun tahraa tarkasteli lähempää, siitä saattoi erottaa puoliksi poispeyyhittyjä kirjoitusmerkkejä. Eno tajusi, että siinä saattoi olla hänen etsimänsä kohta. Hän keskittyi tutkimaan tahraa ja onnistui voimakastehoisen suurennuslasin avustuksella erottamaan siitä merkkejä, jotka on esitetty tässä. Ne olivat riimu-merkkejä, jotka hän sitten lausui epäröimättä:

ᚠᚱᚱ ᚱᚠᚱᚱᚱᚱᚱᚱᚱ

»Arne Saknussem!» hän huudahti riemukkaasti. »Se on nimi, ja vieläpä islantilainen nimi, joka kuului 1500-luvulla eläneelle tunnetulle alkemistille.»

Katsoin enoani jo lähes ihailevasti.

»Nämä alkemistit», hän jatkoi, »Avicenna, Bacon, Llull ja Paracelsus, olivat aikansa ainoat todelliset tiedemiehet. He tekivät keksintöjä, joita me saatamme ainoastaan hämmästellä. Miksei siis tämä Saknussem olisi kätkenyt tuohon käsittämättömään kryptogrammiinsa jotain hämmästyttävää keksintöä? Niin sen on pakko olla. Ja niin se myös on.»

Professorin mielikuvitus lehahti tämän hypoteesin myötä täyteen roihuun.

»Epäilemättä niin», uskaltauduin vastaamaan, »mutta minkä tähden tuo tiedemies olisi salannut jonkin tärkeän keksintönsä?»

»Miksi ja miksi? Pöh, mistä minä sen tietäisin! Eikö Galileo toiminut samoin Saturnuksen kanssa? No, se selviää pian: en syö enkä nuku ennen kuin olen ratkaissut tämän arvoituksen.»

»Voi ei!» ajattelin.

»Etkä muuten sinäkään, Axel», hän jatkoi.

»Hittolainen!» ajattelin. »Onneksi söin kahden edestä.»

»Kaikkein ensimmäiseksi», eno jatkoi, »meidän tulee selvittää tämän 'salakirjoituksen' kieli. Sen ei luulisi olevan vaikeaa.»

Nuo sanat kuullessani kohotin katsettani. Eno jatkoi yksinpuheluaan:

»Mikään ei ole sen helpompaa. Tässä on satakolmekymmentäkaksi kirjainta, joista seitsemänkymmentäyhdeksän on konsonantteja ja viisikymmentäkolme vokaaleja. Suunnilleen tällaista suhdelukua noudattavat eteläiset kielet, kun taas pohjoisen kielet ovat huomattavasti konsonanttipitoisempia. Kyse on siis jostakin eteläeurooppalaisesta kielestä.»

Hänen päätelmiään ei käynyt kiistäminen.

»Mikähän kieli se voisi sitten olla?»

Odotin, että professorilla olisi tässä kohdin mennyt sormi suuhun, mutta hänen mietteensä osoittautuivatkin varsin teräviksi.

**»TÄSSÄ SE ON!»
PROFESSORI HIIKKAISI. »SE ON TÄMÄ!
REITTI MAAPALLON KESKIPISTEeseen!»**

Professori Otto Lidenbrock on tehnyt uskomattoman löydön: ikivanhan pergamentin mukaan tulivuoren kraatterista pääsee Maan keskipisteeseen! Sisarenpoika Axel ja oppaaksi pestattu Hans kumppaneinaan hän lähtee vaaralliselle matkalle, joka alkaa Islannista. Retkikunta ei arvaa, mitä kaikkea heillä onkaan Maan uumenissa vielä edessään...

Jules Vernen *Matka Maan keskipisteeseen* on seikkailukirjallisuuden superklassikko, joka ilmestyi alun perin vuonna 1864. Ville Keynäksen uusi suomennos ja Sami Saramäen upea kuvitus avaavat Vernen visiot nykylukijalle kaikessa loistossaan.

PÄÄLLYS SAMI SARAMÄKI